

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10.332
Tarih : 25.12.2020

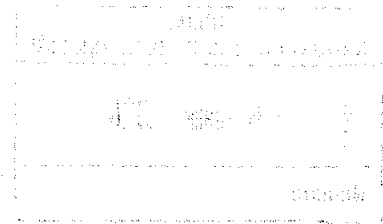
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Hizmetleri Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 25/12/2020

Necdet İpekyüz
Necdet İPEKYÜZ
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Adalet - Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih : 26 Aralık 2020	
Esas No: 2/3292	

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
25 Aralık 2020
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
25 Aralık 2020
No. 758578
EBYS'e ANILANILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Ulaştırma projelerinde sabit trafik ve fiyat üzerinden gelir garantisi verildiği ve bu sözleşmelerden kaynaklanan borçların ve halka yüklenen vergi yükünün büyüklüğü artık herkesin malumu. Yapılan uluslararası çalışmalar ve kamu özel işbirliği özel ihtisas raporlarında yazdığı kadarıyla bu projelerin fizibiliteleri iyi yapılmamaktadır. Hatta 2018 yılında Kalkınma Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu özel ihtisas raporunda şu ifade yer almaktadır: ihtiyaçtan projeye gidilmemekte projeden ihtiyaca gidilmektedir. Yine rapora yansıyan bilgiye göre ki teklif verenler sözleşmeleri değiştireceklerine inandıkları için, gözü kapalı teklif vermektedirler.

Dünya Bankası'nın yapmış olduğu bir çalışmaya göre, genellikle sözleşmelerin yüzde 60'ı, 70'i sözleşme imzalandıktan sonra ilk üç yıl içerisinde değişmektedirler. Proje sözleşmelerinde genellikle değişenler; ücreti yükseltmek, sözleşme süresini uzatmak, yatırım ihtiyacını düşürmek ve ön görülenden daha düşük yatırım yapmaktır. Türkiye'de de benzer uygulamalar olmuştur. Örneğin İstanbul Havalimanı'nda yüz metre olacak kotun 70 metreye düşürüldüğü söylenmiş ve bu şekilde yatırım maliyeti düşürülmüştür. Ayrıca yakınlarda Avrasya Tüneli'nde, Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nde ve Osman Gazi Köprüsü'nün içinde bulunduğu Gebze-İzmir projesinde sözleşmesinde de revizyona gidilmiştir. Ödemeler eski uygulamada, yılbaşında, bir kere dolar üzerinden TL'ye çevrilir ve tüm yıl boyunca uygulanırdı. Şimdi ki uygulamada ise iki defaya çevrilmektedir. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre yılın ikinci yarısında, iki defa çevirmeyle, 632 milyon lira bu işletmecilere fazladan para aktarılmıştır. Ki bu revizyonlar genellikle özel sektörün lehine olmaktadır. Şehir hastaneleri sözleşmeleri ise tam bir muamma, sözleşmelerin kapsamı bilinmemektedir. Bu projelerdeki uygulamalardan kaynaklı olarak mevcut kamu borcuna yüzde 20 oranında ilave yük geleceği hesaplanmaktadır.

Osman Gazi Köprüsü, Avrasya Tüneli, Yavuz Sultan Selim Köprüsü başta olmak üzere çok sayıda şehir hastanesi, havalimanı, otoyol, gar gibi yapılar KÖİ projeleriyle yapıldı ya da yapımları devam etmektedir. Bu projelerde iki tür ödeme yapılmaktadır. Vatandaşlar bu projelerin ödemesini iki türlü yapmaktadırlar; birincisi şehir hastanelerinde olduğu gibi vergi mükellefi olarak, ikincisi otoyollarda olduğu gibi kullanıcı olarak ödemektedirler. Bu projelerin toplam ekonomik yükünün 153,8 milyar dolar civarında olacağı tahmin edilmektedir. Örneğin garanti ödemesi verilen herhangi bir köprüden, sözleşmede öngörülen araç trafiği

gerçekleşmediğinde, bütçeden (çoğunluğunu halkın ödediği vergi gelirlerden) aradaki fark kadar garanti ödemesi yapılmaktadır.

Kullanımını özendirmek amacıyla sözleşmede öngörülen ücretler düşürülmekte, bütçeden aradaki fark kadar katkı payı olarak ödenmektedir. Örneğin, son zamanlarda, geçişleri özendirmek için Osmangazi Köprüsünde tahsil edilen ücretlerde KDV oranı da %18'den %8'e düşürülmüştür. Bu projelerde garantiler döviz cinsinden verilmekte ve garanti edilen ücretler ABD Tüm Kentsel Tüketici Fiyatları Endeksine göre güncellenmektedir. Ücretler dolardan TL'ye çevrilirken, 2 Ocak tarihli TCMB döviz alış kurları esas alınmaktadır. Son yıllarda kurlarda yaşanan hızlı artışlar nedeniyle ücretler yılda bir defa yerine iki defa güncellenmeye yapılmaya başlanmıştır. Örneğin garanti ödemeleri kapsamında yer alan Osmangazi Köprüsünün 1. Sınıf araçlar için 2020 yılı tek yönlü güncellenmiş resmi ücreti KDV dahil 117,90, hariç ise 109,17 TL'dir. Sözleşmeye göre 2020 yılında olması gereken ücret ise 247,80 TL'dir. Bu durumda katkı payı 138,64 TL'dir. Garanti edilen 40.000 araç için 138 TL tutarındaki katkı payı bütçeden yani halkın vergilerinde işletmeciye ödenmektedir. Ayrıca, belli bir sayıda araç garantisi verildiği için, geçmeyen her araç için de sözleşmeye göre güncellenen araç başı toplam ücret de, 247,80 TL, işletmeciye ödenmesi gerekmektedir.

Bu şekilde yapılan ve vatandaşların sırtındaki borç yükünü her geçen gün arttıran uygulamaların yanı sıra kamuoyuna sıklıkla yansıyan ve vatandaşların mağdur olmasına sebep olan birtakım uygulamalar da söz konusu olmaktadır. Örneğin aynı geçiş için üç kez tahsilat yapıldığı basına yansımıştır; HGS'deki bakiyeden düşme, o noktada HGS'den kesinti yapılmıyor gerekçesiyle gişeden nakit olarak tahsil etme ve daha sonra herhangi bir tebliğ yapılmadan direkt icra mazbatasının gelmesi gibi uygulamalar söz konusu olmuştur. Bu tarz uygulamaların sıklıkla yaşanması, vatandaşlar açısından, hem ciddi maddi bir yüke hem de büyük bir zaman kaybına sebep olmaktadır. Bu ve benzeri mağduriyetlerin ortadan kaldırılması için, kamu kaynakları kullanılarak yapılan ve hala bu şekilde finanse edilen bu projelerde, uygulanan ceza ve faizlerin vergi affı kapsamına alınması gerekmektedir.

**KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN HİZMETLERİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamındaki karayollarından geçiş ücretlerini ödemedен yapılan geçişlere ilişkin olarak 30 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca tahakkuk ettirilen para cezalarının tahsilatından vazgeçilir, varsa yapılmış itirazlar veya açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekâlet ücretine hükmedilmez. Söz konusu cezalar kapsamında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan tahsilatlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar başvurulması hâlinde başvuru tarihini izleyen on beş gün içinde iade edilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.